

**CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)**

**ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1999

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

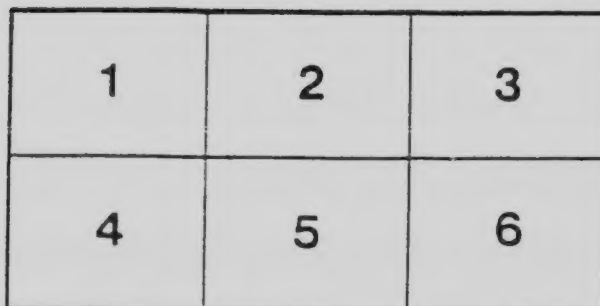
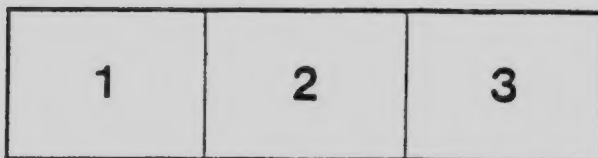
National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\longrightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

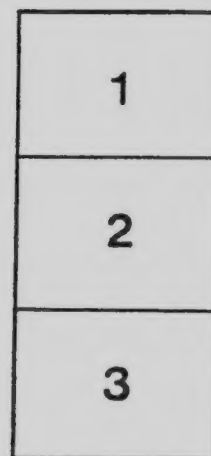
Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\longrightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

міс

„Робітники всіх країн єднайтеся“.

Робітничі Пісні

— — зібрав — —

Василь К. Головацкий.

Copyright 1915

by E. Dojark.

Ціна 25 цт.

Накладом „Руської Книгарні“

Winnipeg, Man.

1915.

PG3934

.4

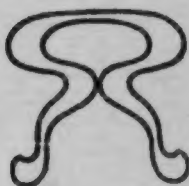
P6

R63

Зміст.

	сторона
Вступне Слівце	5
Інтернаціонал	7
Робітнича Марселеза	9
Пісня Пролетарів	11
Червоний Прапор	14
Сьміло други	16
Шалійте	17
Похоронний марш	19
Пісня Першого Мая	20
Заповіт	22
Будись, будись, робочий люд	24
Варшавянка	26
Який то вітер	28
Головні гріхи	30
Не пора	31
Ми робітники	32
Чотири послідні річи	33
Сьміло товариші, в ногу	34
Не миритись милі друзя	35
Розвивай ся ти високий дубе	36
Марш Робітників	38
Гей ми пролетарі, ставаймо в ряди	41
Вже більше нам годі зносити неволі	42
Робітничий Гимн	43
Марселеза	46
Царі кров нашу проливають	48
Сльозами злита наша доля	50
Дезертир	52
Перший Май	54
Днесь твоє сьвято	56
Перед дорогою на вислане	58
Марш Гірників	60

Пісня Хлібороба (фармера)	63
Ой буди ся пролетару	65
Вечірня Пісня	68
Наша справа буде жити	70
Робітники уже час	72
Коляда	74
В кого стане сили і охоти	78
З тяжкої праці робітник гине	79
Молитва	82
Прометей	84
Десять заповідей пролетара	95

ВСТУПНЕ СЛІВЦЕ.

Тихо наближається весна. Вона то своєю пахучими рученьками відсвіжує наші сили. Всяке сотворіння починає будити ся до нового життя. І ми любуємо ся сонічним теплом, розкошуємо. Хоч і не всі! Більша частина з нас весною більш чим в котрій небудь іншій порі року відчуваємо недостачу средств до життя хоч такі самотньо витворюють ся нашою кровавою працею. Рівно-ж, коли сильні світла сего радіють в надії, що зможуть ще більше любитись чарами весни, сподіваючи-сь ще багатших плонів з нашої праці, ми-ж знов хоч горем і лихом прибиті витаємо весну своїми многонадійними піснями, які скріпляють, — загрівають нас на духу повнім надією, що в свідомості, солідарности й злучі всіх членів працюючої класи і в »наше віконце загляне сонце. Таке ось-ось вже веселенько всміхається до нас всіх хто в живих, і так що раз то блисне і частіше повторяється з настанем кожної ново по собі наступаючої весни. Бо тепленький, легенький та вільний вітерець вдирає ся в нашу грудь, чим підбадьорює й запалює серця наші та відсвіжає наші мізги до чимраз острійшої боротьби до якої власне пісеньки взнесені, свободолубивих та чоловіколюбивих ідей виробляють в

нас більш охоти, почуття обов'язку та завзятійшої постанови покінчити з так дуже несправедливим ладом; аби такий зі в сіма його підпорами провалив ся в провалля, а на руїнах його наставби лад справедливий — лад соціалістичний. Тому то в «Робітничих Піснях» руководив ся я так як на се дані, час та обставини і вимоги склали-сь аби дати пролетаріатови пісні, які би були без найменшої закраски ріжного рода пересудів, а щоб такі репрезентували собою чисто ідейні думки оперті на тім, що тільки згідна акція пролетаріату всіх країн і народностей зможе усунути давлячий всіх лад. — За те отся книжочка являєсь як Местник за кривди працюючого люду для гнобителів його під ріжною формою та барвою тихже, а благовістником кращих днів для всіх днесь прибитих і пригноблених та окрадених.

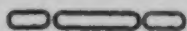
Хайже йде ся книжочка до рук тих чії інтереси хоронить і хай знайде собі так щирих прихильників, як щиро думав той хто єї для них приготувив, а коли ся задача буде сповнена скорше — скорій розвиднить ся і скорій красні дні для всіх нас настануть!...

Ваш за нове жите
Василь К. Головацький.

ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Вставай, проклятем заклинений
Весь сьвіт голодних і рабів
Кипить наш розум розстроений —
І нас у смертний би бій вів.

Весь лад насилля ми зруйнуем,
Аж до підвалин, — а потім
Ми наш — ми новий — лад збудуем:
Хто був нічим, той стане всім.

І то буде послідний
І рішаючий бій
З інтернаціоналом
Зоскресне рід людський! (2 рази)

Ніхто не дасть нам і спасеня
Ні Зевс, ні цар анї герой
А діб'єм ся ми визволеня
Своею, власною рукою.

Щоб стрясти гнет зручно й уміло
Відібрати своє добро
Вздувайте міх і куйте сьміло
Желізо доки горячо.

І то буде останній
І рішальний бій
З інтернаціоналом
Воскресне рід людський (2 рази)

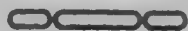
Нуждарі країн всіх в громаду
Ми армія робочих мас
І лиш одну ми маємо раду
Земля сотворена для нас.

І коли грім великий гряде
Над зграєю гнобителів
В віконце і нам сонце гляне
Засяє огнем своїх промінів...

І то буде останній
І рішальний бій
З інтернаціоналом
Воскресне рід людський!

РОБІТНИЧА МАРСЕЛЕЗА.

Скиньмо сьвіта старого ідоли
Здуймо порох його з наших ніг!
Нам ворожі багатства престоли,
Й ненависний нам світський устрій.
Ми підемо де муки і стони
Межи нарід голодний підем
З ним злодіям пішлемо проклони,
На борбу ми його позовем:

Скидайте, робочі, столітя гнет!
Вставайте на трутнів голодні!
Хай громом кличі бють народні!
Вперед, вперед, вперед, вперед, вперед!

Богачі та всякі їх підніжки
Розкрадають тяженький твій труд.
Твоїм потом товстіють нероби;
Твій остатний кусок хліба рвуть.
Голодуй, щоб вони панували!
Голодуй, щоб в ігрі банкові
Вони совість і честь продавали
Щоб після глумились на тобі

Скидайте, робочі, столітя гнет! і т. д.

Тобі віддих одна лиш могила!
 Кожний день — ти додатки готов;
 Трут — вампир із тебе тягне жили;
 Трут — вампир не народну кров!
 Йому потрібні в військо жовніри:
 Подавай йому своїх синів!
 Йому потрібні балі й палати:
 Доливай йому крови твоей!...

Скидайте, робочі, столітя гнет! і т. д.

Чи ще мало терпіли ми горя?
 Встаньмо всюди усі і ураз!
 Як від схода так аж до захода
 І полудня й до півночі вказ!
 На злодюг, на собак на богатих!
 Хай нестане більш злого лада.
 Глумсь, губи їх, злодіїв проклятих!
 Хай сяє зоря — долі — життя!

Скидайте, робочі столітя гнет!
 Вставайте на трутнів голодні!
 Хай громом кличі бють народні!

Вперед, вперед, вперед, вперед, вперед!

ПІСНЯ ПРОЛЕТАРІВ.

(На ноту Марселези).

Ми марселези гимн старинний
На новий лад засьпіваєм —
І хай дрожать посідателі
Перед пробудившимсь врагом !
Хай в пісні сильній і свободній
Їх поразить, як грізний меч,
Сильний призив, побідний клич,
Великий клич се міжнародний.

Пролетарі всіх країн,
Єднайте ся у дружний стан !
На бій, на бій,
На смертний бій
Вставай люд великан !

Віками тягнесь бій упертий...
А за піднесенем руки
Народ платив за гнет тяженький
Змів лад де гніздились пиявки.
Все-ж ніколи призив свободний
Так він міцно і не дышав
З таков угрозом не звучав,
Як звучить сей клич міжнародний:

Пролетарі всіх країн,
Єднайтеся у дружний стан!
На бій, на бій,
На смертний бій
Вставай люд великан!

Силач наш враг, буржуазія!
Та вслід за нею на грізний суд,
Як не поконана громада,
Гробокопателі ідуть...
Вона же смілостію руки
Кує той меч, яким то ми,
Пірвем власть сучасної тьми
Зробим путь вічної—свободи:

Пролетарі всіх країн
Єднайтеся у дружний стан!
На бій, на бій,
На смертний бій
Вставай люд великан!

Та не устрашить нас бій строгий:
Нарушим ваш кровавий лад
Ми стратимо лише окови,
А завоюєм — райський сад!

Дрожіте ж неситі тирани !
Вже підхоплений той призив !
Під червоним стягом борців
Уже повстають всі країни !

Пролетарі всіх країн,
Єднайтеся у дружний стан !
На бій, на бій,
На смертний бій
Вставай люд великан !

На землі зтоптаній безправством
Чи ж не чуть ? Близький ураган:
То в смертний бій з капіталізмом
Вступа народний великан...
Перед зорею пробудження
Уже блідніє вапа тінь !...
Вперед в бій ! Перед нами день
Великий день сей визволення !

Пролетарі всіх країн,
Єднайтеся у дружний стан !
На бій, на бій
На смертний бій
Вставай люд великан !

ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР.

Кати навикли поливати
Країну кров'ю і слізьми,
Але як прийде день відплати, —
Судити будемо їх ми!
Судити будемо їх ми!

Хай росте, хай гремить вільний спів,
Наш прапор плине понад трони,
Несе він пімсти грім, люду гнів,
І вільний він сїє сїв,
А колїром увесь червоний:
На йому кров робітників!
На йому кров робітників!

Кати силкують ся кайдани
І ще міцніщими зробить,
Та з тюрем усіх — руїна стане,
І тільки добре буде жить!
І тільки добре буде жить!

Хай росте, хай гремить, і т. д.

Старий порядок стрюх і пада;
 Дозрів погібнуть накінець,
 Робити ме гуртом громада
 І все, що зробить посідать
 І все, що зробить посідать.

Хай росте, хай гремигь, і т. д.

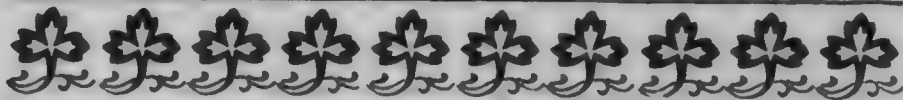
Гей разом, люди, всі до бою,
 Щоб думка всіх одна вела!
 Деж найде хто таку зброю,
 Щоб вільний люд зломить могла?
 Щоб вільний люд зломить могла?

Хай росте, хай гремить, і т. д.

Тиранів геть із глитаями!
 Хай згине рабський сьвіт старий!
 Сотворим вільними руками
 Нове життя і лад новий!
 Нове життя і лад новий!

Хай росте, хай гремить, і т. д.

СЬМІЛО ДРУГИ!

Сьміло други ! Не теряйте
Духа на страшную прою !
Бідну країну спасайте,
Честь і свободу свою !

Як нам умерти прийдесть ся
В сірих казармах, тюрмах —
Местник новий підійметь ся
В наших зболілих кістках !

Хай нас по тюрмах саджають,
Хай нас пробують вогнем,
Хай і на смерть засуджають —
Ми всі туртури знесем !

Як нам умерти прийдесть ся
В сірих казармах тюрмах —
Местник новий підійметь ся
В наших зболілих кістках !

ШАЛІЙТЕ!

Шалійте, шалійте, скажені кати !
Годуйте шпівонів, будуйте тюрми !
До бою сто тисяч робітників стане,
Пірвем, пірвем, пірвем ті кайдани !

За правду, за волю ми станемо враз,
Ланци, ві багнети не пострах для нас !
Бо вольного духа не скути в кайдани.
Біда, біда, біда вам, тирани !

Робітники духа! Робітникам всім
Ми руки подаймо, на бій всі ідїм !
Бо спільна усіх нас злучила недоля:
І труд і піт і кров,— кнут неволя !

За правду, за волю і т. д.

Від краю до краю не громи гудуть,
Робітників полки злучені ідуть
І поклик рокоче: Вставайте народи !
Прийшла пора, пора, — день свободи !

За правду, за волю і т. д.

Підвалини сьвіта валять ся старі,
Поблїдли нероби, дрожать опирі,
Бо зоря свободи вже сходить яскрава !
Для всіх, для всіх, для всіх рівні права !

За правду, за волю і т д

І вольні народи, як добрі брати
Полинуть до сонця. до щастя мети,
Розкуєсь, двигнеть ся робочая маса; —
Одна сильна і вільная кляса !

За правду, за волю ми станемо враз,
Ланци, нї багнети не пострах для нас !
Бо вольного духа не скути в кайдани.
Біда, біда, біда вам, тирани !

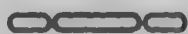

Пролетаріят не має нічого до страчення,
крім кайдан — а до здобутя цілий сьвіт !

ПОХОРОННИЙ МАРШ.

Ви жертвою в бою нерівнім лягли
З любови до свого народу,
Ви все віддали, щс за його змогли —
І щастя, і честь і свободу.

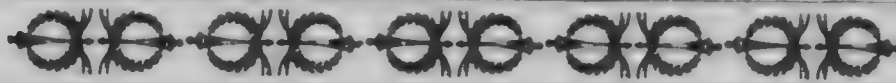
Нераз ви конали в вязницях брудних,
Свій суд беззаконний над вами
Катюги-судді вирікали і ви
На смерть волочили кайдани.

А деспот гуля на учті гучній,
Неспокій вином заливає —
А грізні слова на двірцевій стіні
Огниста рука розставляє:

— „Пождіте кати, бо повстане народ
У силі могутній — свободі,
Пірве кайдани що вязали його
Та скаже кінець вам і годі!“

За вами борців сьвіжий полк сейчас йде,
На смерть і погибель готовий!
Прощайте же други, ви чесно пройшли
Велику дорогу любови...

ПІСНЯ ПЕРШОГО МАЯ.

На поту „Сьміло товариші в ногу“

В урочистім строю вийдем,
Груд'ю ворогів зметем !
До щастя всім путь відкриєм,
Борби день увінчаєм.

Голосячи всім свободу
Бодро вперед ми ідем;
Ми відроджене народу —
Гибель тиранам несем !

Сонце наш сьвіточ побідний,
Правда нам горизонт сьвятий.
Зникне нам з перед очий
Стрюхлий насиля устрій.

Знайте-ж, тирани, убійці,
Настане праведний суд:
Згинуть кати-кровопійці,
Пишні трони їх впадуть.

І для вас, сьвіта нездари,
Настане час і пора
Коли в сиеві побіди
Люду — діждетесь кінця.

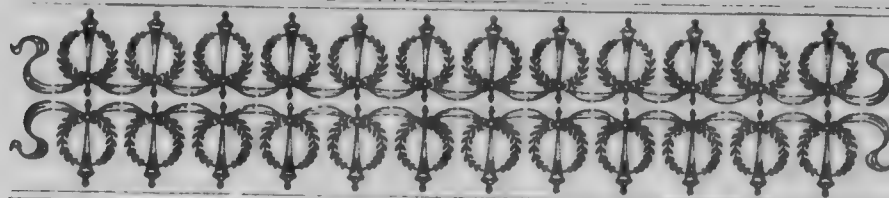
ногу“
Ланьцухи, тюрми, кайдани,
Гнеть фабрик невільничий
Смертні роботи в землі —
Знесе люд робітничий.

Слава великим ідеям,
Слава відважним борцям !
Тре тільки двигнуть ся людям
Близький день — кінця — катам !

Рівности, братерства — свободи
Знаменем всіх осїнить
Загляне в темні закутки
І сьвітло мая всяк взрить.

В урочистім строю грянем,
Царство насиля знесем;
Сьвіт ми перебудуем,
Все на свій лад заведем...

ЗАПОВІТ.

Умираючи, в темних — тюрмах,
Заповіт друзям лишаєм,
За муки бідного народу
Пімстить ворогам !

Судьбу-же саму визивайте
Сяж раз до ворога пішла,
З ним проти брацтва і свободи
У союз ввійшла !

Коли в час сьвітлої побіди,
Роздражнена горяча — кров
Втихне в серцю — заповідаєм
Лиш одну любов !

Хай тоді межі вами, друзя,
Не стане бідних, богачів,
Ні вічно загнаних страдальців,
Ні мучителів.

Ви храм науки воздвигнете
Замість храма неправди і тьми,
І храм свободи блискучої
Замість тюрми !

Хай із лиця землі ізчезнуть
Стони страдаючих людей,
Свист нагайки, бряск оружій,
І звук кайданів !

Сьвятая гідність чоловіка
Мисль і праця і чеснота
Хай такі будуть почитані
У нас на всегда !

Коли блисне зоря спасеня,
Настане брацтва сьвітлий час,
В щасливім житю згадаєте
Ви друзя і нас !

Боріте ся, поборите,
Вам Бог помагає,
За вас сила, за вас воля
І правда сьвятая !

Тарас Шевченко.

Будись, будись робочий люд!

Хто під землев і на землі
В поле і в копальнях
Проводить жите своє в праці,
А мре в нужди кігтях?
Хто будує, тчить, із під землі
Богацтво дістає,
Другим за марнії гроші
Всю розкіш віддає?

Спини не може розігнути,
Спокійно жить і спать?
Так, то є ти, — робочий люд,
Голодний, бідний брат!
Хто працею, в поті чола
І храми, і палати здвиг,
І побудовав міста —
Сам чужоземцем в них?
Палати, розкіш — для других,
Нори в землі — собі
Учене в школах дорогих
Не дітям, не тобі!
Хто, щоб жить себе продав,
Всі сили нерадо віддає?

Так, то є ти — робочий люд,
Ти, угнетений брат !

Твоев працев весь сьвіт живе,
Другим ти все віддав
Собі-ж в нетямі — народе,
Ти сітки лиш скував !
Зброя зроблена тобою —
Против тебе звернена...
Збудись люд, хай долю твою
Твоя же викує рука !
Пора своє тобі вернуть,
Собі своє забрать !...

Будись, будись, робочий люд,
Ідем на бій голодний брат !

В містах стоять храми, наповнені золотом і сріблом богу непотрібним, а на сходах храмів дрожать бідні, даремно очікуючи, коли всунуть їм в руку малу мідяну монету.

ВАРШАВ'ЯНКА.

Хмари зловісні висять над нами, —
Сили ворожі нас тяжко гнетуть,
Станьмо ж до бою всі з ворогами —
Смерть або воля та слава нас ждуть

Миж не лякаймось гордо і сьміло
Стяг піднесімо за праве діло,
Бо то є стяг за волю народа
Скрізь, щоб настали воля та згода!

На бій рішучий
Сьвятий і правий,
Марш, марш, вперед,
Робочий народ !

Пухне з голоду весь люд робочий
Докиж ми будемо, катам, терпіть ?
Як довго кат до крови охочий,
Буде по сьвітови кров вашу лить ? !

Станьмо до бою! сьвіт не забуде
Тих, що поляжуть за щастє людей,
Пісня тріумфу греміти буде
На честь великих ідей і людей.

На бій рішучий
Сьвятий і правий,
Марш, марш вперед
Робочий народ !

Гура ! зірвімо з царів корони,
До тепер люди ходять в терневій
На віки впадуть надгнилі трони !
Що забарвлені в крові народній ! ..

Га, пімста страшна сучасним катам !
Котрі беруть жите мілїонів !...
Га, пімста царам і плютократам.
Хай приїде збір будучности пльонів!..

На бій рішучий
Сьвятий і правий,
Марш, марш, вперед,
Робочий народ !

Дехто думає, що в кого золота корона
на голові в того й розум є, але воно в дій-
сности якраз противно, бо історія вчить
нас, що правдивим сьвітилам людських
ідей вбивано не золоті корони на голови,
а терневі вінці.

ЯКИЙ ТО ВІТЕР.

Який то вітер шумно грає
З країн де живе раб і кат ?
Яке то диво визирає
Із тих нужденних хлопських хат ?

Гейже враз, гейже враз, гукнемо,
Аби й сліпі нас пізнали:
„Ми є ті, що вас всіх кормимо, —
За всіх вас терпимо, —
Ми соціяльні демократи,
Що звергли темноти ярмо!“

Ми ті, що гнули ся, як лози,
Були покірні, як вівця,
Котрим неволя, кров і сльози
Ще не доїхали кінця.

Гейже враз, гейже враз і т. д.

Ми ті оферми, ті рекрути,
Гарматне мясо на війну.
Ті, що їх кривда й голод лютий
Жене в нову країну.

Гейже враз, гейже враз і т. д.

Ми ті, що платимо податки,
Собіж лишаєм труд і плач,
Котрим державні всі порядки
Є тільки горе, тільки драч.

Гейже враз, гейже враз і т. д.

Ми ті, котрим заперті двері,
Запертий до свободи шлях;
Ми маєм права на папері,
А обовязки на плечах.

Гейже враз, гейже враз і т. д.

Та вже не довго тої муки !
Нам час не дати ся на глум:
Здіймуть ся дружні хлопські руки
І просьвітліє хлопський ум !

Гейже враз, гейже враз і т. д.

Ми хочем вчить ся, поступати,
Бо кривда є сестрою тьми;
Для себе хочем працювати
І бути люди між людьми !

Гейже враз, гейже враз і т. д.

А всіх, хто явно або тайно
 Нам ладить пута і ярем
 Всіх дармоїдів радикально
 Ми з поміж себе виметем !

Гейже враз, гейже враз, гукнемо,
 Аби й сліпії нас пізнали:
 „Ми є ті, що вас всіх кормимо, —
 За всіх вас терпимо, —
 Ми соціяльні демократи,
 Що звергли темноти ярмо !“

ГОЛОВНІ ГРІХИ:

1. Рабство.
2. Скупість супроти робітничої організац
3. Політична служба для панських партій
4. Ломлене страйку (страйколомство)
5. Надмірне уживане горячих напитків.
6. Ненависть до свого товариша праці.
7. Байдужність супроти організації.

НЕ ПОРА !

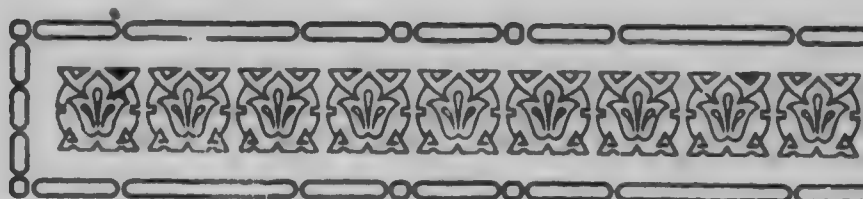
Не пора, не пора, не пора
Капіталу й неволі служити !
Довершилась робітників кривда стара, —
Нам пора вже на себе робити !

Не пора, не пора, не пора
За недолюдків лить свою кров
Любити ката, що народ обдира —
В соціалізмі наша любов !

Не пора, не пора, не пора
Між собою плекати роздор !
Хай пропаде незгоди проклята мара —
Під червоний єднаймося прапор !

Бо пора се остання є:
У завзятій важкій боротьбі
Ми поляжем, щоб волю й свободне жите
Здобуть дітям та внукам своїм !

МИ РОБІТНИКИ.

Ми робітники,
Числом великі,
Ми ненавидим панське яро,
Йшли діди на муки,
Підем і правнуки, ми
За волю жите своє дамо.

Сьвітом забуті
В кайдани скуті
Випем ту чашу повну вже у щерть,
Бо за ту єдину
Вольную країну
Готові ми на муки і на смерть.

Не тіш ся враже !
Сотня поляже,
Тисяч натомисть стане до борби !
За гірку зневагу
Склали ми присягу:
Вести борбу — неволені раби.

Наша присяга
Се: месть, відвага,
Воля народу скривджених добро —
Ними ся клянемо,
Пок' живі будемо
Ломить, валить кайдани і ярмо !

Пірвем кайдани,
Які тирани
Кріпше і кріпше сковують що дня,
Бо ми робітники,
Числом великі,
Ножів й куль не боїмось й огня!

ЧОТИРИ ПОСЛІДНІ РІЧИ.

1. З'організований робочий люд здобуде
владсть.
  2. Він осудить капіталістичний лад.
  3. Знесе його.
  4. Заведе соціялістичний лад.
-

СЬМІЛО, ТОВАРИШІ, В НОГУ.

Сьміло товариші в ногу
 Духом зміцнієм в борбі,
 В царство свободи дорогу } 2 рази.
 Груд'ю проломим собі.

У всіх нас доленька одна,
 Кляси працюючих людей,
 „Брацька згода і свобода“ } 2 рази.
 Отсе наш клич боєвий.

Довго в ярмі нас тримали,
 Довго нас голод морив,
 Чорні, довгі дні минали, } 2 рази.
 Час визволення прийшов.

Час до діла забрати ся,
 В бій поспішим ми мерщій,
 І чого-ж нам більш страхать ся } 2 рази.
 Незначних гнобителів.

Звісно-ж на чім стоять трони —
 Чин робочої руки . . .
 Нам же знане наші патрони } 2 рази.
 За меч нашої бітки.

Тоді настане день—раю,
 Де ні раба, ні пана,
 А засяє над землею
 Одно — червоне — знамя.

Не миритись милі друзя.

Не миритись милі друзя,
 А боротись нині нам,
 Бо шаліє кат завзятий,
 Смерть голосить усім нам.

Гей! у бій ставаймо разом
 Грудь при груди до ряду!
 Кров, жите не жаль віддати
 За волю і свободу.

Гей в громаду товариство!
 Кличе спільна всім справа,
 Най настане пролетарам
 Красша доля і права.

Разом друзя під прапор наш,
 Най наш клич його веде,
 Тільки сьмілі пут не знають,
 Тільки сьмілих воля жде!

РОЗВИВАЙ СЯ, ТИ ВИСОКИЙ ДУБ

Розвивай ся, ти високий дубе
Весна красна буде !

Рознадуть ся пута віковії,
Прокинуть ся люди

Рознадуть ся пута віковії
Тяжкої кайдани,
Непобіджений злими ворогами,
Робочий люд встане.

Встане робітників матір славна, —
Щаслива і вільна,
По всіх місцях нашої земельки
Одна, нероздільна.

Щезнуть межі, що помежували
Пявки між собою,
Згорне мати до себе всі діти,
Теплою рукою.

Діти-ж мої, діти нещасливі,
Блудні сиротята,
Годіж бо вам в панів на услугі,
Свій вік коротати.

ДУБЕ!

Піднімайтесь на сьвяте діло,
На щирую дружбу,
Та щоби ви чесно послужили,
Для матери службу.

Чи щеж то ви мало наслужились
Капіталізови ?

Чи щеж то ви мало наточили-сь
Братерської крови ?

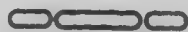
Пора діти, пора поглядіти
Для власної хати,
Щоб газдою а не слугою
Перед сьвітом стати !

Розвивай ся, ти високий дубе
Весна красна буде !
Гей вставаймо таєднаймо ся,
Робочії люде !

єднаймо ся, братаймо ся,
В товариство чесне,
Хай братерством, щирими трудами,
Нам доля воскресне !

МАРШ РОБІТНИКІВ,

Гей! там на горі полк іде,
Гей! тай червоний стяг несе,
Гей! тай червоний,
наше славне товариство,
Гей! машерує раз, два, три!

Гей! на переді хорунжий,
Гей! се бо член наш свідомий
Гей! се бо член наш,
наше славне товариство,
Гей! машерує раз, два, три!

Гей! а по заді членів вал,
Гей! з чистов думкою як криштал,
Гей! з чистов думков,
наше славне товариство,
Гей! машерує раз, два, три!

Гей! і організатори,
Гей! капіталу, вороги,
Гей! капіталу
наше славне товариство
Гей! машерує раз, два, три!

Гей! організаторе ти наш,

Гей! учи-ж бо ти добре нас,

Гей! учи-ж бо ти

наше славне товариство,

Гей! машерує раз, два, три!

Гей! не здурить нас капіталіст,

Гей! бо з нас кождий соціаліст

Гей! бо з нас кождий

наше славне товариство

Гей! машерує раз, два, три!

Гей! робітнику позір май

Гей! та в партію приступай

Гей! та в партію,

наше славне товариство,

Гей! машерує раз, два, три!

Гей! соціал-демократія,

Гей! як та мати всім одна,

Гей! як та мати

наше славне товариство,

Гей! машерує раз, два, три!

Гей! повій вітре нових днів,
 Гей! щоб наш прапор заяснів,
 Гей! щоб наш прапор,
         наше славне товариство,
 Гей! машерує раз, два, три!

Гей! повій вітре зі степів,
 Гей! дай нам силу героїв,
 Гей! дай нам силу,
         наше славне товариство,
 Гей! машерує раз, два, три!

Гей! дай нам силу й відвагу,
 Гей! трудовикам на славу,
 Гей! трудовикам,
         наше славне товариство,
 Гей! машерує раз, два, три!

Робітники оброблюють землю, але
 можуть уживати плодів її, не можуть
 віть цілком заспокоїти свого голоду.

Робітники виробляють гарну одіж, але
 вони самі і їх діти не мають в що убрати с.

ГЕЙ, МИ ПРОЛЕТАРІ, СТАВАЙМО В РЯДИ!

На ноту: „Соколи, Соколи“.

Гей, ми пролетарі, ставаймо в ряди,
Нас поклик „бодрімось“ взиває,
В здоровому тілі здорова душа,
Не сила, там воля витає.

Як славно бувало робочі сини
Бороли сь до смерти-загину,
Бороти-сь будемо всі нині і ми,
За волю, за долю народу.

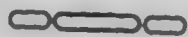
Неси ся наш девіз всюда по землі
До сіл, місточок і в городи,
Прапор наш червоний високо неси,
Під ним най нарід вільний стане.

Як славно бувало і т. д.

Разом пролетарі ставаймо в ряди,
У бій за прапором, гей сьміло,
До праці для волі у вічні часи,
Несімо все — душу і тіло.

Як славно-бувало і т. д.

ВЖЕ БІЛЬШЕ НАМ ГОДІ ЗНОСИТИ НЕВОЛІ.

Вже більше нам годі зносити неволі
Блукать безнадійно без волі, без долі.
Гей, час до бою пролетар,
Хай зникнуть з світа богач і нужда
Вийду-ж я до бою, бо ярмо гіркеє
Урило ся в шию, духа витискає,
Гей витискає, дух мені,
Тяжко, гірко жить всім стало на св
Мене—великана уяремлено з давна
В папці неситого бога—капітала,
Гей у неволю, в кайдани
Запряжено люд робочий на землі.
Із правди, свободи дозволено—кути,
Про права народу дармо й говорити,
Гей, се вже за довго, терпіть нам
Час найблисший жить на воли народа
Нас воля взиває і жару піддає,
Тільки захотіть нам, доля завитає,
Гей час найвисший, всім у бій,
А не стане невільництва—кайданів.

РОБІТНИЧИЙ ГИМН.

Ще не вмерла наша доля
Ні слава, ні воля,
Ще нам вільним дітям — землі
Усміхнеться доля.

Згинуть наші вороженьки,
Як роса на сонці, —
Запануєм і ми ще
На вільній земленьці.

Душу, тіло ми положим
За нашу свободу,
І покажем, що ми діти
Вільного народу.

Та як станем разом жити
По світу цілому,
Над собою панувати
Не дамо нікому.

Наша доля ще всміхнеться
Усяк з нас зрадіє,
І у нашу ще хатину
Сонечко загіє.

Душу, тіло і т. д.

Сильна воля, праця щира
 Ще свого докаже
 І проміж нами ще ся́волі
 Пісонька розляже.

За горами відібеть ся
 Згомонить степами
 Доля наша цвисти стане
 Мило жить настане.

Душу, тіло і т. д.

З наших предків кожу дерли,
 На паль їх вбивали
 А таки нас не пожерли
 Вороги зухвалі.

Плила кровця червонила
 Степи і могили —
 Наші груди запалила
 Огнем волі й сили.

Душу, тіло і т. д.

Що передтим не удало-сь
 Те нам довершити,
 Ворогів десь тільки взяло-сь —
 Треба їх провчити.

Рідна земле наша мати
Благослови діти,
Йдем за тебе за єдину,
Бороти-сь, терпіти.

Душу, тіло ми положим
За нашу сьободу
І покажем, що ми діти
Вільного народу.

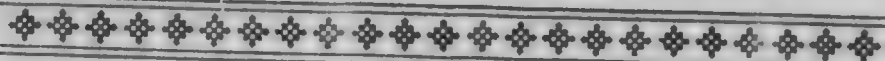

Живучи увійти першими в нове жите,
отсе повинно бути нашим призначенем.

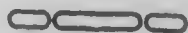
Робітники є скалою, на якій буде
устроєна церква будучини.

Ми ті люди, що бу ують церкви і фаб-
рики, кують кайдани і гроші; ми та жива
сила, яка кормить і забавляє всіх від пеле-
нок до гробу. Ми завсїди і всюди перші
в роботі, а на останнім місці в житю.

МАРСЕЛЕЗА.

Вперед, вперед сини родини !
 Славетний день вже наступив,
 Супроти нашої країни
 Злий ворог прапор рознустив (2)
 Чи вам не чуть, які по селах
 Усюди стони роздали-сь ?
 На наших крівних, невеселих
 Ворожі сили підняли-сь.

До зброї, громадо! Ставаймо у ряди!
 Щоб вражою кровію залити борозди!

Чого шука отся ватага
 Рабів обурених на нас!
 Чому лякає їх зневага ?
 На кого пута ті ? На нас! (2)
 На нас, бездольні громадяни,
 Хотять сей сором нанести,
 Щоб знов надіти нам кайдани
 Та у неволю завести.

До зброї, громадо! Ставаймо у ряди!
 Щоб вражою кровію залити борозди!

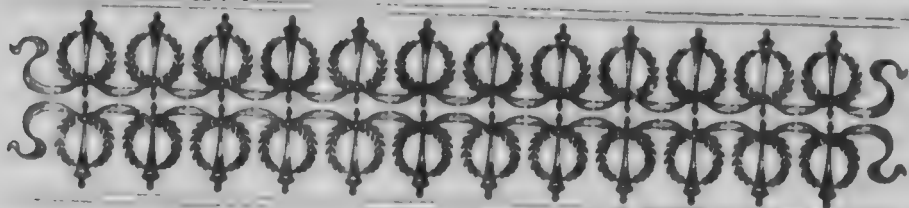
Ні, трепотіть ви, людоїди
І ви, ганебні зрадники !
Ось, вже німсти час надійде
Знайдуть ся на вас местники (2)
Підіймуть ся і стар і молод,
Не забракує юнаків, —
Навіють на серце вам холод
І потрощать вам всі кісточки.

До збруї, громадо! Ставаймо у ряди!
Щоб вражою кровію залити борозди!

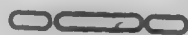
О ти, сьвята любов родини,
Ти нашу німсту уміцни,
Ти волю нашої країни,
Її ти честь оборони ! (2)
Під нашим прапором побіда
Де з'явить ся на поклик твій !
Потім на нас, на вічні літа,
Свобідним духом ти повій !

До збруї, громадо! Ставаймо у ряди!
Щоб вражою кровію залити борозди!

ЦАРІ КРОВ НАШУ ПРОЛИВАЮТЬ.

Царі кров нашу проливають,
Хани і дуки гноблять нас,
Та вже недолі дні минають
І прийде, прийде слухний час.

Нумо враз затягнім вільний сьпів, —
Наш прапор вже панів лякає !
І несе люду гнів, пімсти грім,
Свободу народам усім !
Як зоря цвѣт червоний сяє,
Бо кровю нашою заплив !

Нікчемні темних сил надії,
Що мріють дух наш запинить,
Пропадуть заходи лихії,
А добрі вічно будуть жить.

Нумо враз затягнім вільний сьпів і т. д.

У лаву сьміло станем, братя,
І враз на бій підемо ми!
Не зломлять нашого завзятя
Ні цар, ні вражії пани!

Нумо враз затагнїм вільний сьпів і т. д.

У наймах гине люд робочий!
Та вже свитає волі день!
До праці підемо охочі,
На себе працювать лишень.

Нумо враз затагнїм вільний сьпів і т. д.

Хай счезнуть клятї тирани!
Хай счезне визиск, счезне гнет!
Ми знищим лад старий, поганий,
Новий збудуємо ми сьвіт!

Нумо враз затагнїм вільний сьпів, —
Нап прапор вже панів лякає!
І несе люду гнїв, пімсти грім,
Свободу народам усїм!
Як зоря цьвіт червоний сяє,
Бо кровю нашою заплив!

СЛЬОЗАМИ ЗЛИТА НАША ДОЛЯ

Сльозами злита наша доля,
Повита горем, правда спить;
А на робочій, сірій спині
Веселий, п'яний пан лежить.

Робітник! Встань, прокинься, скинь панів,
Розправ же свій прапор червоний!
На панів, на тиранів — царів
Грізно настав свою зброю!
Хай прапор твій засяє в бою
І жах ввіпеться в ворогів, —
На йому кров робітників!

Пани лютують, пють гуляють,
Вже чують, кляті, страшний час!
І час надходить... Випрамляє
Робітник спину із під вас!

Робітник! Встань, прокинься, і т. д.

Гуляйте-ж п'яні, розкопуйте,
Впивайтесь кровю братів!
Кайдани міцнії гартуйте, —
Надходить час робітників.

Робітник! Встань, прокинься, і т. д.

Надходить час великий, славний...
Встає похилий робітник,
Зриває пута, бе кайдани,
Луною леться вільний крик.

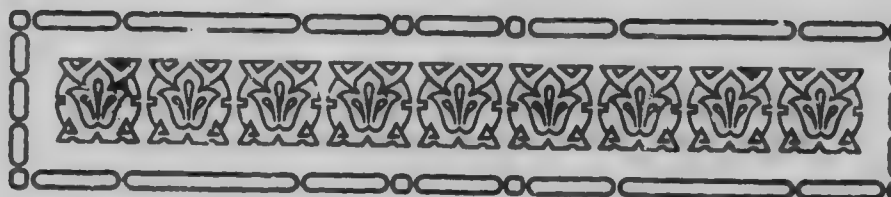
Робітник! Встань, прокинься, скинь панів,
Розправ же свій прапор червоний!
На панів, на тиранів—царів
Грізно настав свою зброю!
Хай прапор твій засяє в бою
І жах ввілеться в ворогів!
На йому кров робітників!

Я вірю, що нинішній день є о много
лучшим чим вчорашній, а завтра буде ще
лучше чим нині.

Є много людей, що не здають собі
справи з минувшости а зате не бачать перед
собою красної будучности.

ДЕЗЕРТИР.

Ой сів же він при столику
При світлі думав,
Писанечко дрібнесеньке,
А він го читав.

Писанечко дрібнесеньке,
Листочок як сніг,
Склонив же він головоньку
К' столови на ріг.

„Ой ненечка старенькая
Ми пише в одно,
Що там зима тяженькая
А їй студено.

„Нема, нема єї кому
Врубати дрівець,
Бо їй синок, оден в хаті,
Цісарський стрілець“.

І скопив ся як поломінъ
Полетів як птах
А вітер з ним вийде в догінъ,
Бо годі му так.

Бо він летить до матоньки
Старої домів,
Дрівець її врубатоньки,
Би хатку нагрів.

Вас робітників та хліборобів, нігде не числять. Про вас говорить ся хіба тоді, як ви страйкуєте. Про сотк. тисяч робітників, що роблять усю дійсну роботу, ніхто навіть не згадає. Коли будуєть ся велику палату, або великий міст, або щось подібного, то ви чуєте лише про такого а такого будівничого чи інжиніра, але ніколи про дійсного будівничого. Коли читаєте про яку війну, то чуєте лиш, що сей а сей генерал побив такого а такого генерала. Мільони людей, що в дійсности били ся та своєю кров проливали, не варті навіть того, що-би про них бодай словом згадали!

І що властиво ти є працюючий народে?
Пощо ти живеш?

ПЕРШИЙ МАЙ.

На ноту: „Коли Україна борбу“.

У зелень і цвіти весняні одітий
День перший завитав маєвий,
Народ на обидвох півкулях світових
Загремів океан народний:

Днесь нич нас до праці не змусить
Бо день сей народом вибраний,
Щоб почув--пізнав свою гідність людини,
Щоб зірвав і знищив кайдани.

І наш пролетар не зістає подалі
І він днесь огляда блиск сонця,
Нарадам, забаві посв'яча день цілий,
День же сей є днем нужди кінця.

Днесь нич нас і т. д.

Гей, борці! спокій нам хай чоло вкрашає,
Проч журба з терпінем й сльозами!
Хай кожда година радісно минає
Днесь нема нікого над нами.

Днесь нич нас і т. д.

Як стукіт молотів й коліс занімили
 Ходімо де зелень чудова
 На лоні природи хай духом зміцнієм
 Чекає ж нас борба клясова.

Днесь нич нас і т. д.

Сьвіт старий останні сили висилє
 Підпирає трони-престоли
 І сонця нового всхід грізний—страшливий
 Силкують ся стримать тирани.

Днесь нич нас і т. д.

Та в нас пролетарів, ні порох бездимний
 Не в силі позбавить відваги,
 Хто лие, хто кує, і двига ту зброю
 Є також не малої ваги.

Днесь нич нас і т. д.

Спокійно, з усьміхом погорди на устах
 Глядимо на ката всякого,
 Насьмішки ні клятви нас втримать не мо-
 жуть
 Відтак ідеалу взнеслого.

Днесь нич нас і т. д.

ДНЕСЬ ТВОЄ СЬВЯТО.

Днесь твоє сьвято, люду робочий!
 Хай утомлені спочинуть руки,
 О красше завтра виглянуть очі,
 Щоб більш не знать нам голоду й муки.

Днесь на обидвох сьвіта півкулях
 Мотори машин най собі сплять
 Хай стане пусто по всіх фабриках
 І копальні хай порожно стоять.

Весна як гарне дитя ся сьміє
 Филями блиску і зелености
 І кожде серце надієсь і мріє
 Вже о близькій красшій будучности.

Так недалекий: Виступіть народи!
 Хай солідарність силу подвоїть
 Зі сьвятинь муки, як один вийди
 І день першого мая увеличіть.

Х. й людськість видить на власні очі
 Хай сьвіт не забуває від нині,
 Що спрацьований стан робітничий —
 У єдності поступає нині,

Пригноблений своїм льосом чорним —
Будить ся, збира сили поволи,
Щоб небути офіри баранцем —
Жити в путах тяжкої недолі.

Одна родина — з народів многих
Іде в будучність побіди певна
Сил, цілий і средств своїх свідомо
З мечем переконань і мужества !

Й день нинішній буде посвячений
Хай нам лучшу будучність ізвіща!
Жийже робочий люд міліонний
В день урочистий першого мая !

Коли героєм є людина щиро віддана
взнеслій справі, то чому кождий з нас не
бажає собі бути героєм.

Лучше провести один день в хосенній
праці і вмерти, чим століте проводити в
дрімоті і мати ще претенсію вірити, що
ми жиємо.

ПЕРЕД ДОРОГОЮ НА ВИСЛАНЕ.

Прощай, прощай, дорога країно,
Прощай нам краю коханий!
Хай днесь еще кров і сльози плинуть
Нею упють ся тирани.

Днесь, боронячих люду бідного
Мучать тюрмою — вигнанем
Хай ся радіють з тріумфу свого,
Тіпять ся люду терпінем!.,

Але за нами ідуть вже нові
За нарід до борби ряди,
А люди підносять здоптані голови
Море залива вже береги...

А сли збудить ся океан люду
Задрожать маси в глибині...
В той час згине сьвіт повний бруду,
І нове жите вплине.

Сли завтрішний день до нас належить
Зоря свободи сли свита,
Хоч днесь прощаєм, в завтра хто вірить —
В борбі в коротці ся привита.

Кров і сльози переможуть кайдани,
 Нужда і утиск проминуть
 Тимчасом прощай краю коханий
 Прощай нам бідних країно...

Блаженні духом багаті, бо тих єсть царство на землі. Горе тому, хто дух свій покидає в тьмі убожества, нещастя, хто неумножує його багатствами пізнання світа як червяк він лазитиме під ногами дужих і розгопчуть його і змішають з багном.

Блаженні ті, що не пють правди з одної криниці з ворогами своїми, бо отруйна та ворожа правда їх. І на правду говоримо вам, ніколи не наситить ся той, хто питиме з тої одної криниці, а навпаки стане ще безсильнішим від згаги і ще покірнішим від безсиля свого.

МАРШ ГІРНИКІВ.

На ноту: „Варшавника“.

Тяжко працюєм, у нутрі земнім, —
У день, чи в ночі, в вечер чи зрана
У гробі душнім, — мов в пеклі темнім
В кровавім поті ми скарби знайдем.

Під скали грізнов зимнов опоков
Де карк нам к' долу від праці гне ся,
Сльоза терпінь до очий лєть ся
Марево смерти до нас смієть ся.

На бій рішучий
Сьвятий і правий,
Марш, марш вперед
З внутр землі народ !

А камінь висить над головою, —
Мов кат він чига на наше життя,
І в одній хвили жінку вдовою
А сирітками дітки оставля ?

За що ми терпимо! Ми-ж не злочинці,
Чом позбавлені права до сонця?

За що підпали так тяжкій карі,
Коли терпіням діждемось кінця?

На бій рішучий
Сьвятий і правий
Марш, марш вперед
З внутр землі народ!

Не вже-ж ми вічно упосліджені
Аби все двигать тяжкі кайдани
Скарби збирать для паньскої кишені
Гріш ділить з трутнем кров'ю зрошений.

Сили нас лишать по тяжких трудах
Пани з роботи всіх нас наженуть
Бо більш надвишки по наших трудах
Вони збирати ніяк не зможуть.

На бій рішучий
Сьвятий і правий
Марш, марш вперед
З внутр землі народ!

За те зважаймо що тих чекає
У капіталістичнім устрою
Хто п'явку-пана другом вважає
І не взброївши-сь йде до бою.

Гей проч з просьбами, дрозіте пани,
 Бо нас єднеє справа нам знана,
 Ми вам заплатимо за кров, за рани
 Взброєні в силу єдности стана.

На бій рішучий
 Сьвятий і правий,
 Марш, марш вперед
 З внутр землі народ!

Богато більше далоби ся зробити для
 добра мас на сьвітї, колиби всякий ворог
 виступав проти нас явно в своїй правди-
 вїй одежи і ціли, та лихо в тім, що в них
 є загато лисячої здібности, а се власне
 утрудняє нам роботу з ними.

Та в приповідці говорить ся:

„Збанок воду носить доти доки ухо не
 урветь ся“. Так оно й сим буде: Пізнають
 ся люди на фарбованих лисах.

ПІСНЯ ХЛІБОРОБА (фармера).

Гей, хто-ж бо на світі краще живе має,
Як той, що святую землю плугом оре
Гей, хліборобе нивку ори
Проти лихви і неправди ся бори.

Святую землю оре за довг заставляє,
Як в бездонне море він в довги впадає.
Гей, у довги він впадає
Лихвареві ґрунт і хату лишає.

Часом ся боронить до останної хвилі
Аж док' не загостять гостоньки немілі
Секвестратори від ґрунту,
Перед ними вже не має ратунку.

Опісля у найми він пошкандибає
І так вже до склону вік свій коротає
Гей, коротає він вік свій
Тяжкий вік, гіркий вік, кровавий.

Гей, хто-ж бо на світі краще живе має,
Як той, хто за край свій живе своє дає
Гей, живе своє він дає
З його праці кровавиці світ живе.

Він же всі данини рік за рік складає,
Усіх він шанує — усім ся кланяє,
Гей, усюди чоло гне,
Треба дати, він остатнє віддає.

Нащо і защо дав він ся не питає
Таке вихованє він вже змалку має.
Гей, вихованє — зіпсуйте
Держить його у неволи все жите.

Але вже надходить нова година,
Коли хліборобска велика родина
Гей, хліборобска родина
Відродить ся в світі жити вже вільна.

Між людьми часто бувало, є та мабуть
і на дальше позістане так, що тих, що дій-
сно і щиро віддані справі добра широких
мас переслідують не тільки ті, котрих їх
праця являєсь некорисною, але навіть і
ті в яких інтересі сї посв'ячують весь час,
знанє і все, а в случаю коли кат сего захо-
че, готові і житем наложити за справу.

ОЙ БУДИ СЯ ПРОЛЕТАРУ.

На ноту: „Ой ти дубе кучерявий“.

Ой буди ся пролетару —
Надія свіжа,
Перед тобов най тремтить і мліє —
Вся сила вража;

Бо нема на світі
І не буде сили,
Щоби пролетарият
Вони побідили:

Як не було й не буде !

В поли, фабриках й кональнях
Піт свій ляємо,
А за теє мізерну заплату
В замін маємо;

Досить кровопійцям
Кровцю нашу пити,
Час нам пролетарам
На себе робити —

Хай конають вороги !

До сьвітла, хліба і волі
Давно ми ся рвем —
І нового ми життя спрагнені —
Ми на його ждем!

Блисне для нас хвиля —
Стане мило жити, —
Солоденька доля —
Буде в нас гостити !

Сонце життя ізійде !

За сльози, терпіня й кривди
Суд тиранів жде,
В день нашого тріумфу й побіди
Все те пропаде;

Бо усі кайдани
Ізникнуть з арени;
Де життя загляне —
Де люд вільний стане,

Бо се буде людський лад !

Робочої кляси члени
Поступають враз,
Бо діла їх з кожної країни
Увіряють нас;

Сі-ж більш не боронять
Старий устрій сьвіта,
Брехням вже не вірять
Взрівши лучі сьвітла,

Яке к' житю зове їх !

Сонцем житя соціялізм
Ним спасеть ся люд
З лиця землі згине капіталізм,
Що ввів народ в блуд.

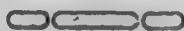
Хай-же процвітає
Велика ідея,
Се-ж евангелиє —
Люду відродження.

Визвіл людства з пекла-тьми !

ВЕЧІРНА ПІСНЯ.

Сонце западає
За високі гори
Товар повертає
До своєї обори,
Лиш я нещасливий
Без кута, без хати,
Де голову склоню,
Не знати, не знати.

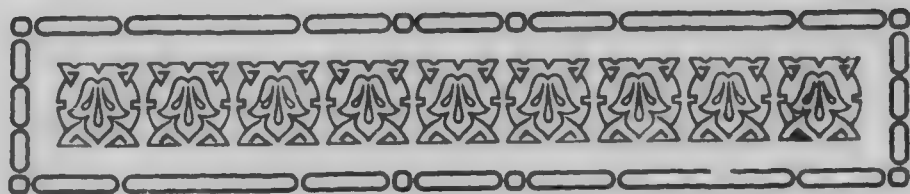
Лист гонен вітрами
Хоч колись спочине,
А лодя водами
Берега досягне,
Лиш я дощ й бурю
Терплю бідолаха,
Слотя і погода,
То мені однака.

Як голуб сивенький
Не верне до ночі,
За ним друг миленький
Виглядає очі,

Лиш мене нікому
Нема хоч спімнути...
Довго ж так на світі
В самотности бути ?

Виджу, в супокою
Живуть пали-люди,
Красною весною
Дихають їх груди;
Лише мое горе
Нігде не лишило-сь,
Щоби хсч годинку
Серця не мутило.

Та живе надія
Внутр мого серденька,
Що зникне недоля
Із світа гіренька
Сонце знову зійде,
Як знаки звістали.
Я і другі вийдем,
Щоб в раю пожили.

НАША СПРАВА БУДЕ ЖИТИ.

(На ноту: „Козак пана не знав з віка“).

Наша справа буде жити,
 Бо вона ж нам всім сьвята,
 Її гаслом всіх збудити —
 Воскресити до життя.

Хоч насїлись вороженьки
 Нашу справу погребсти,
 Та в нас сили завеликі,
 Щоб могли нас замогти.

Їм ще й тее треба знати,
 Хто-революціонер,
 Нема ціни го купити
 Буде бити сь хочби вмер.

Хай-же наше гасло лине,
 Де утомлені раби,
 З давна мріють, коли згине
 Сьвіт неправди, тьми й журби.

Де прапор наш тільки злине
Тремтять наші вороги,
Бо пановане їх згине —
Не лишить ся з них й ноги.

Тож єднаймося, робітники,
Заведім жите нове,
Нехай росте і кріпшає
Товариство боеве.

Що в початках не удало-сь
Ми завзялись скінчити,
Щоби сьвіту звісно було,
Що ми соціялісти.

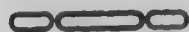
Коли би вся та кров виплинула на верх
з землі, яку пролито зате аби недопустити
правдивої науки для добра людства на
сім сьвіті, тоді ціла земля виглядала би
так немовби була накритою одноцільною
червоною поволокою.

РОБІТНИКИ УЖЕ ЧАС!

(На ноту: Дай нам Боже добрий час').

Робітники, уже час
Гонить нужду з поміж нас!
Ой вже час і пора
Мати людській права!
Вже пора, вже пора,
Мати людській права!

Бо найкрасша в світі реч
Прогнать біду всюди преч,
Щоби нарід вільний став,
Щоби нужди більш не знав,
Вільний став, вільний став,
Щоби нужди більш не знав!

Хай надія силу дасть
В своїй хаті свою власть,
На погибіль ворогам
А на славу усім нам!
Ой всім нам! — ой всім нам!
Землі — матки діточкам!

Тільки разом в громаду
Маймо одну всі раду,

Як рознести сьвітла луч

Де сяга землі обруч

Сьвітла луч, сьвітла луч

Де сяга землі обруч !

Так розженем темноту

Запануем там і ту,

Як лиш єдність злучить нас,

То настане волі час

Бо вже час! бо вже час,

Щоб настала воля в нас !

В нас є сила, лише спить,

Натерпілись ми досить,

Пробудім ю з сего сну,

А поборем всю біду !

З сего сну, з сего сну,

А поборем всю біду !

Най нас згорне всіх любов

Під червону хоругов !

З нею підем і в огонь

В темну нічку, в білий день !

І в огонь, і в огонь

В темну нічку, в білий день !

КОЛЯДА.

(На ноту: „Новая радість“).

Нова́я радість, нова́я радість,
Сьвіту́ ся з'явила,
Що робітників, що робітників,
Зі сну пробудила.

Вставайте люди, вставайте люди,
Бо вже зійшло сонце,
Сьвітить на весь сьвіт, сьвітить на весь
Тай в наше віконце. [сьвіт,

Ми ходим всю́да, ми ходим всю́да,
Всі, хата від хати,
Нову́ коля́дку, нову́ коля́дку,
Заколя́дувати.

Грайже му́зико, грайже му́зико,
А ми ко́лядуймо,
І проле́тара, і проле́тара,
Красно́ повіншуймо.

Слухайте люди, слухайте люди,
Глухі неробіть ся,
Як ми працюем, як ми працюем,
Встаньте подивіть ся.

Хай ми повнень у, хай ми повненьку,
Не тратим надію,
Впиши ся завтра, впиши ся завтра,
Любий добродію.

Ой встаньте любі, ой встаньте любі,
Ходіть ід нам блище,
Бо нам коло вух, бо нам коло вух,
Зимний вітер свище.

Вставайте люди, вставайте люди,
І більш не смутіть ся,
На нашу силу, на нашу силу,
Ходіть подивіть ся.

Бо робітників, бо робітників,
Є велика сила,
Проклятих панів, проклятих панів
На глум завершила.

Покиньте люди, покиньте люди,
Огидне зрадництво,
Впишіть ся в наше, впишіть ся в наше
Славне товариство,

Се товариство, се товариство,
Найлучше працює,
Що буде лекше, що буде лекше,
Душа нам віщує.

І не сходи ся, і не сходи ся,
З тими зрадниками,
А лиш в партії, а лиш в партії,
Тримай добре з нами.

Ми всюда славні, ми всюда славні,
І весь сьвіт нас знає,
Се товариство, се товариство,
Як мак процвітає.

Віншуем тобі, віншуем тобі,
Кріпко зрозуміти,
Хто то є такі, хто то є такі,
Ті соціялїсти.

Віншуєм тобі, віншуєм тобі,
 Щастем таї здоровем,
 Завзятим духом, завзятим духом,
 Таї ще віком довгим.

Щоби нам разом, щоби нам разом,
 В щастю рік прожити,
 Соціялістів, соціялістів,
 Більше намножити.

Ти сьвітови дай гарні чини а сьвіт най
 дасть щастє тобі.

Хто вірить в щастє а за него не боре
 ся такий з ним ніколи не стріне ся.

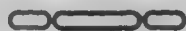
Коли би всі люди заговорили і чинили
 ту правду, про яку снять в своїх головах
 та серцях, то вже давно на сьвіті не стало
 би неправди. Та воно дієть ся противно:
 Вони-ж не говорять те що думають, не чи-
 нять те що говорять але за те все дістають
 те чого собі не бажають.

Тяжко оно доводить ся жити серед та-
 кого хаосу але треба і хочеть ся жити.

В КОГО СТАНЕ СИЛИ І ОХОТИ.

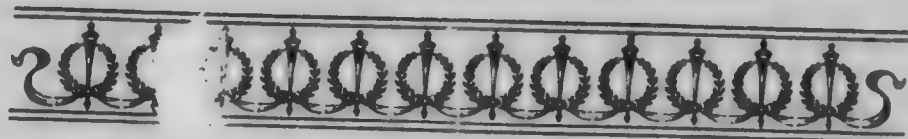
В кого стане сили і охоти,
В кого чесним жаром серце бє,
До борби за волю, до роботи,
В товариство з нами най стає.
    У здоровім тілі, дух могутний птах,
    Підійме високо волі стяг.

А хто по рабски спину в низ хияє,
Хто ворожій силі йде під лад,
Для такого місця в нас не має,
Трус і зрадник підлий, нам не брат.
    Наше товариство не цілує рук
    Вільне було й буде ось наш звук !

Сильні тілом завзятущі духом,
Викуємо племя молоде,
Що не впаде під катів обухом,
І на службу зраді не піде.
    Розібе кайдани, і відверне тьму,
    І прожене зі сьвіта біду !

З ТЯЖКОЇ ПРАЦІ РОБІТНИК ГИНЕ.

(На ноту: „Ой там орав мужик“).

З тяжкої праці робітник гине,
Його жінка й діти нещасливі
Гей нещасливі !
Жінку і діти він полишає
Бо сира земля его вкриває
Его вкриває !

Гей, ви робітники жваві—милі,
Що маєм робити сеї хвилі ?
Гей, сеї хвилі ?
Покидаєм жінку, діти милі
Собі дім знаходим у могилі
Гей, у могилі !

Та є такі люди межи нами,
Люблять нас мати невільниками
Невільниками !
Ой ви людоньки ви зрадливі
Незлапате нам нас у сіти летиві
У сіти летиві !

Таж то звісно всіми вже сьвітами,
Люд вже довго був під нагайками

Під нагайками !

З його праці добре наживали-сь

Тай ще з него за те насьмівали-сь

Гей насьмівали-сь !

І, як ті всі низько під'упали,

Що проти нашої громади стали

Громади стали !

Хоч ви патріоти на папері

Та що ви робите в „новій ері“

Гей в „новій ері“.

Нани вам всім грошики давали

А ви наші віча розбивали

Гей розбивали !

Бо вам із народа та вигода,

Щоби дерти шкіру із народа

Гей із народа !

І ви інквізиторські тирани

Що задасте нам тяжкі рани

Тяжкі рани !

А нам вас тут і раз не потреба

Ми і без вас трафимо де треба

Гей всі де треба !

Ой вже давно тії часи втекли,
Як ви людей живцем в огни пекли
Гей в огни пекли !
Ми несли...

Ми недурні вівці в чистім полію,
Щоб ви в тяжку вели нас в неволю
Гей нас в неволю !

Тож як стануть разом людські діти
Будете втікати аж соніти

Гей аж сопіти !

Ой та задудніло в синіх горах
Робітники радять щось на зборах
Щось на зборах!

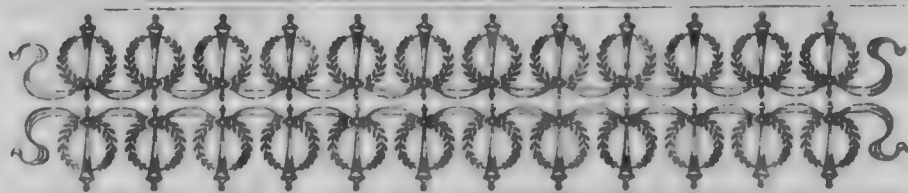
Тож не дадуть ради навіть графи,
Як ми встановим свої параграфи
Гей параграфи!

Тя заплачуть ревно панські діти,
Як ми не хочем на них робити
На них робити!

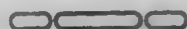
Та і зрадником стане в очах темно,
Як ми на них бойкот покладемо
Гей покладемо!

Най же дрожить звелоч сяка-така
Бо їх же заплата всіх однака
Гей всіх однака !

МОЛИТВА.

Скоро тільки думать стану
 На людей робочих гляну,
 Сейчас систем проклиною
 І нового всім желяю.

Зійшло сонце ясно мило
 Всьо на світі розбудило
 Діти праці прозрівають
 Краще завтра зріть бажають.

І все тільки що лиш виджу
 І що оком неспостижу
 Великанська людий сила
 Гірков працев сотворила.

Хайже сильний вітер віє
 Нехай хмари він розвіє,
 Нехай сонце нове зійде
 Нехай правда для всіх прийде.

Бо вже досить ми терпіли
Жінки і діти наші милі,
В горю—лиху проживали
Сьвіта, долі ми не знали.

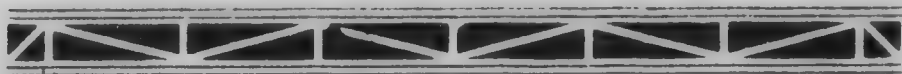
Час і пора сьвіт нам знати
З праці своєї користати
Ні на кого не робити,
А як вільній рівні жити.

А, підізви-ся великане,
Твоє щастє лиш приспане
Стукни, гукни, вже го маєм
По всіх місцях го спіймаєм.

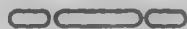
Віддай голос там де треба
А осягнем ключі неба,
Ключі неба—житя раю
В соціялізмі чекаю.

Соціялізм наша мета,
Соціялізм ціль се сьвята,
Бо дасть жити міліонам
А упадок усім тронам !!!

ПРОМЕТЕЙ.

Чорний туман землю залягає,
Сьвіт, овинувши пасмугами лиця,
Безсильний, мглов сновитий дрімає:
Що ся в темностях діє—тасмниця

З туманів горних, як з шумячої фалі,
Стріляють в гору в неботичні щити;
На вершках гір вічний сьвіт ся палить,
В долі, в мраці дрімає сьвіт сновитий.

Рівнож в сумраці заляглій широко
Щось віє, шаліє якась борба глуха,
Якісь істоти мізерні падають в око,
Часом з вітхлані дикий крик вибуха.

Часом побіди крики мутять тишу
Змішані з криком душеної жертви,
А часом вітхлань ціла болем дише
Дрожать від стонів чорної мгли визиви.

А там на горі ясні луни все бють
Там учта вічна і мелодії звучні
Там Марс з Венеров нектар життя пють,
Там живе плыве в течі многобарвні.

Там пісня в розкішні мрії ся спліта,
 Там вабить розкіш, в золотому чарі,
 На щитах живуть володарі світа,
 Тут нема слабих, є тільки моцарі !

На ті вижини, світячі весело,
 Вдер ся мандрівник з чорних низин землі
 І благав богів, гнучи низько чоло,
 З сльозами горячими за тих що в мглі !

В жертву складав душу свою і тіло,
 Несмертельного зрікав ся назвиска,
 За одну тільки одну іскру малу
 З горіючого на вершках огніска.

І казав: „Глядіть на низинах з мраки,
 „Там люди живуть! Їх болізьнь, їх скарга,
 „Їх плач не дійде на Олімп високий
 „Але мене з внутр роздира і торга.

„Не вонев квітів, не зефірів тхненням,
 „Не піснев звучнов дні тих людей
 плинуть,
 „Лиш вічнов муков і вічним терпінням,
 „Працев над сили від розпукки гивуть...

„Дайте їм сьвітла! Паліть смолоскипи!
 „Хай жергва знає свого гнобителя!
 „А дерун і тиран за збродню хопить,
 „Чорну ніч, як сто схоронителя!!!

Надармо благав, дармо гнув коліна,
 Співчутем серця богів не дрожали,
 Линь сьміх, як фаля морска розгукана,
 Відбив ся ехом о взнеслії скали.

„Він прагне стратить змрок, що землю
 допче,
 „Хоче щоб жертви знали своїх врагів,
 „Шалений! Люди взнесуть в гору очи
 „І нас зобачуть на Олімпі—богів!

„Сеж тільки строгій тасмничій силі
 „Приносять вони гекатомби в дарі
 „І мольбів стільки і стільки кадилів
 „Храми будують — золоті вівтарі...

„Він хоче сьвітла, паленець зухвалий!
 „Прийшов тут з низин і по сьвітло сяга,
 „Щоб потім бунтів—розрухи паліли!
 „Зважай, бо страшний є наша мовача!“

„Хочем огня їм? Колп вдирять громи,
 „В темностях видні блискавичні стяги
 „Хай кріз видерті в туманах виломи
 „Взрять міць нашої великості й по-
 туги !

І знов роскошев шумів Олімп цілий
 Радісно брентіла моцарів столиця,
 Лиш в його грудях гурагани грали,
 Лиш в його голові вила навальниця.

Він радби пірвать в рамена ті скали
 І так потряс би щитами взнеслими,
 Щоб в прах рухнули, на грязь потрі-
 скали,
 І відламками залягли по землі.

Довго плинула в даль весела розмова,
 І довго еще звенів сьнів урочий —
 Аж сон надійшов, як змара сонлива
 І замкнув нашим бесідникам очі.

Гук веселости розплинув ся в тишу —
 Між сплячих тільки, довкола огніска
 Догорюючий огник ся колише,
 Нечайно морга і надія блиска.

З грудию повнов потоком бурливим,
 І з головов, від розрушень набренілов
 Станув мандрівник в колі сплячих первим,—
 Як огниско кроваве догасало.

О, ви, могучі—мислив — спіть всі благо!
 „Не вам вгадать, що будучність укрива,
 „Не вам пізнать, яков пійде дорогов
 „Зібрана фаля, як тами позрива !

„А то в супереч всемогучій хвалі,
 „В супереч ваншій силі — могутости,
 „За хвилю огні в темностях розпалю
 „Нову еру вишишу в книгу дійсности.

„Хай потім в мене стріляють перуни,
 „Най потім встеклі душу мою страшать,
 „Але розпалених пожарів луни
 „Навіть невольні сили не угасять ! ! !

Хватив недогарок. Страх повноокий
 Пірвав з заду обіруч за волоси,
 Шепче: „Шалений! чекай стримай кроки,
 Надходять, — кинь то, блисше вже голоси!

„Стримайся! Не йди! Стій, бо згинеш
марне

„Від їх потуги нич ты не вибавить —

„Всякі терпіня і всякі мучарні

„Пімста модарів на тебе звалить!

„Каміннов горю грудь твою би скуто

„Серце ти вирвуть і здопчуть ногами,

„І подоптане кинуть ще в болото,

„А пусті груди виповнять вузами!

„Не слухаєш? Йдеш? Судиш, що му-
чарні

„Щастя терплячої людськості окуплять!

„О стій, шалений! Стій, ти згинеш марне,

„За твою ідею шкіру з тебе зуплять!

„Пожар твій згасять, занім сьвіт огорне,

„Тисячі жертв приймуть мучеництво

„А ти, шалений, з ними згинеш марне

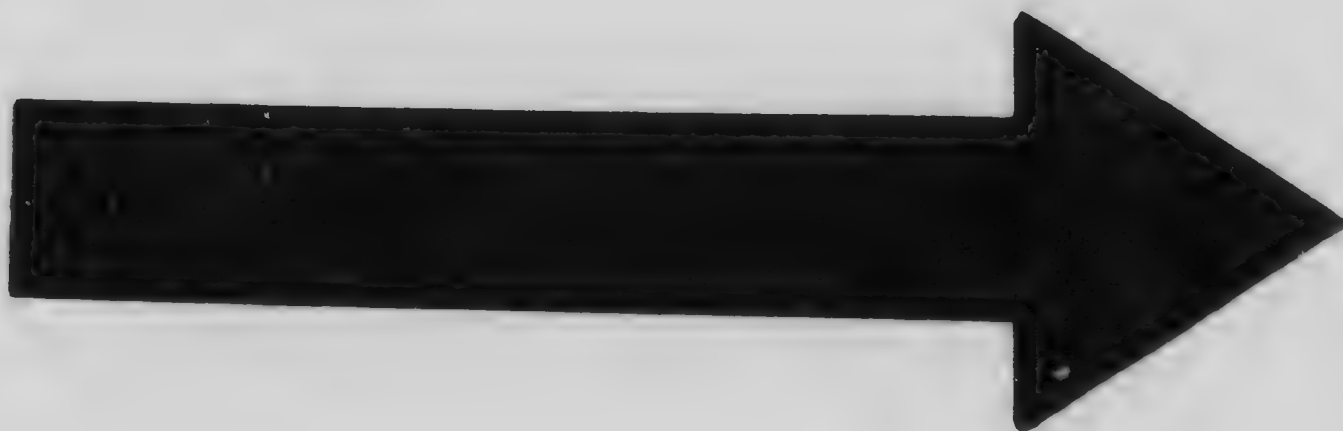
„А в надгороду буде їх прокляте!!!

Станув мандрівник на клич зловорожий

Серед непевности, вагання—муки,

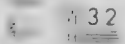
А страх тимчасом угинав му ноги

І вуглик з дрожачої рвав му руки.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

ANSI and ISO TEST CHART No. 2

APPLIED IMAGE Inc.

2555 KENNEDY ROAD
RICHMOND, B.C. V6X 3K9
CANADA
(604) 271-1111

А з низин темних, овинених в змроки,
Фалі болізниї до гори летіли,
Зі скаргов бігли на Олімп високий
Гдесь в пів дороги, бідні замирали.

Аж він їх чув! Вони ся відбили
Роздираючим ехом в серцю його
І вже втримати го не було сили
Від виконання чину шаленого.

Не гарні страшні на Олімп летіли,
І не крилаті летіли там смоки,
Не чарівниці з низин утікали
На недоступний гори щит високий.

Мгли спокошені летіли до гори,
То утікали з низин густі змроки —
Чорних туманів пошарпані хмари
Зі скаргов бігли на Олімп високий.

Діпняли щиту — щит ся в тінях мрочив —
Летять до бігів з стонами болестий,
Вудять заспаних, докоряють в очі,
А в уши шенчуть грізні якісь вісти.

А в долі буха пожар розгуканий,
І там прометей з углем розпаленим
Біжить, а перед ним гаснуть тумани,
Нові огні хором: „ми усі злинем“.

А за ним люду тлум збурений летить,
Реве він радостю набренілий;
Женщини вносять в гору малі діти,
Аби Збавителя свого узріли.

В формі гонячої океану фалі
Пройшли по небі червонаві блиски,
Настрашені правителі зірвали-сь
І ударили в промінні потиски.

Завили вихри, ревнули перуни,
Зібрані води утекли з ложиска
Крізь низини в сьвітлі кровавої луни,
Гонили гасить, горючі огніска.

Всі сотворіня в запасі сніпили,
І похвативши ся з встеклістю в поли,
По розпаленій землі ся точили,
Рвать на ній скали і довбать в ній доли.

І довго пекло знищеним шаліло,
 І довго ще вило роззвіріне, —
 В кінци замовкло—а над землею цілов
 Впало спокою урочисте тхнення.

Огні згашені, і тільки дим синій,
 Острій, гризучий збира ся в облоки,
 На покритій руїнами низині,
 Грубні й пустійні вертають зироки.

Хороводами пливуть веселими,
 З тріумфом взнесені опускають щити
 І урочисто сідають на землі,
 І знов в темностях зістав сьвіт вповитий.

С'ред гір вкритих сьніговими пухами
 На прямім, недоступнім скали щиті,
 Стогнав засуджений, —скутий ланцюхами
 А з него вільно утікало жите.

І чув, що конать буде так крізь віки,
 І нігди, нігди не зникнуть мучарні,
 Що нігди смерть му не замкне повіки
 І до зимного лова не пригорне.

У-пам'яті його все ся затерло,
І одно тільки спімнене зістало —
Окропне, кроваве, дусяче за горло,
Пригнітаюче розпачев, як скалов.

І чув, що дражнить го страшне терпінє,
Що душа його в болізнях ся вие,
І чув в голові не мізг — полуміне
І чув як в грудях серце їдю нис.

А з низин темних види кроваві
Бігли насмівать ся з його катуши,
І так як желіза кроплі вогневі
Глумливі слова сичали му в уши.

„Як великим твоє діло! шептали —
„Низини щастем облив'єсь довколї,
„І так ся вони днесь перемінили,
„Нїхто їх навіть розпізнать не в силї.

„Де були колись долини, — узгіря,
„Де були гори — рівнина ся стелить,
„Де були води, — нинї суха земля
„Де земля була — там болото лежить.

„Але жертв скільки понесли мучарні !
 „Їх кровю пересякли всі рівнини,
 „До сих час еще їх тіла безкарні
 „Сьвіт заражають запахом згнилизни!...

„І чим заплатить можна за ті чини ?
 „Якаж нагорода відповість трести?
 „Хибя голову увінчать в лаврини
 „Щоб нам панував, як король болестий!!

А там на долі іскра утаєна
 Тліє в попелах. Вскорі вітер дикий
 Видре і пірве в летючі рамена,
 І знов заблиснуть в темностях сьвічники.

І знов пожари фалями вздутими
 Пройдуть низини, ширить луну ясну,
 І знов борба поточить ся по землі,
 І громи ревнуть, і перуни тріснуть....

А полуміне вихрами вздута,
 До змученого кине блиск веселий,
 Він тоді пізна що діло зачате,
 Сотворіня до кінця вже довели.

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДИЙ ПРОЛЕТ

Організація виведе тебе з єгипетської землі, з дому неволі.

1. Нігде не знайдеш помочи, лише в соціалістичній організації.
2. Не шукай в організації особистих користей. Працюй для загалу, а допоможи собі.
3. Пам'ятай! У святочний день будь у товаристві, читай соціалістичні часописи й книжки та навчай других соціалізму.
4. Жий зі своїми товаришами праці в солідарності, а добре вам буде й скинете з себе ярмо.
5. Не вбивай свого духа й тіло напівками.
6. Не зрадь своєї класи ні в економічній, ні в політичній боротьбі.
7. Не крадай себе, купуючи буржуазні часописи, або належачи до буржуазних товариств.

...дзь лизуном у того, що купує твою

...тунай ся за охороною і рівноу правою
...лики.

10. Жадай всюди права до людського життя,
яке вкрали визискувачі у свого ближ-
нього.

